

YAG
ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР

**ХЭНТИЙ АЙМГИЙН ДЭЛГЭРХААН СУМЫН
ХЭРЛЭНБАЯН-УЛААН ТОСГОНЫ
ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВИЙН
2017 ОНЫ САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН**

**Нэмэлт мэдээлэл авахыг хүсвэл
дараах хаягаар харилцана уу:**

ТАБ-ын тэргүүлэх аудитор :
Ч.Эрдэнэбаатар
Утас: 70562112 70562147

Аудитын менежер :
Д.Оюунтуяа
Утас: 70562147

Хаяг:
Хэнтий аймаг дахь Төрийн
Аудитын Газар
Хэнтий аймаг
Хэрлэн сум
Сариг баг
Монгол улс
Цахим хуудас:
www.khentii@audit.gov.mn

“Ай Жэй Эй Эйч Аудит” ХХК
Захирал: Г.Энхмаа
Утас: 99040059 450279
Цахим хаяг:
ljah_audit_2008@yahoo.com

АУДИТЫН ТАЙЛАН

Хавсралт 1: Агуулга

Хавсралт 2: Аудитын гэрчилгээ

Хавсралт 3: Менежментийн захидал

Хавсралт 4: Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан

Хавсралт 5: Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

АГУУЛГА

1. Аудит хийх хууль эрх зүйн үндэслэл
2. Байгууллагын хууль, эрх зүйн орчин
3. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа
4. Аудитын шалгуур үзүүлэлт, аудитын арга зүй, хэрэгжүүлсэн горим, хяналтын сорил болон нарийвчилсан горим, түүний үр дүн
5. Дотоод хяналт
6. Төсвийн орлого, зардлын гүйцэтгэл, түүний талаарх тайлбар
7. Шилэн дансны мэдээлэл
8. Олж тогтоосон гол эрсдлүүд, түүний үр дагавар
9. Гол, онцлог гүйлгээний талаарх (тохиромжтой бол) тайлбар
10. Аудитаар илрүүлсэн гол зөрчлүүд, тэдгээрийг шийдвэрлэсэн талаар
11. Материаллаг бус залруулагдаагүй алдаануудын талаарх тайлбар
12. Анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал
13. Дараагийн аудитаар авч үзэх асуудлууд
14. Санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар илэрсэн зөрчлийн нэгтгэл
15. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт
16. Аудитын гэрчилгээний тохирох загварын талаарх дүгнэлт

Аудит хийх хууль эрх зүйн үндэслэл:

Төсвийн тухай хуулийн 8.9.1, Төрийн аудитын тухай хуулийн 15.2.1 дэх заалтыг үндэслэн Төрийн аудитын тухай хуулийн 18.2 дүгээр зүйлд заасан бүрэн эрхийн хүрээнд Хэнтий аймгийн Дэлгэрхаан сумын Хэрлэнбаян-Улаан тосгоны Эрүүл мэндийн төвийн төсвийн 2017 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон жилийн эцсийн санхүүгийн тайланд ХЭА-2018/16/СТА-ХАК-ТШЗ аудит хийлээ.

Аудитыг Төсвийн тухай, Төрийн аудитын тухай, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулиуд болон холбогдох бусад хууль, тогтоомжийн хүрээнд Аудитын олон улсын стандартын зарчмуудад нийцүүлэн төлөвлөлтийн шатанд боловсруулсан төлөвлөгөө, хөтөлбөрийн дагуу явуулав.

Хэнтий аймгийн Дэлгэрхаан сумын Хэрлэнбаян-Улаан тосгоны Эрүүл мэндийн төвийн төсвийн 2017 оны жилийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайланд Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль болон Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн Олон улсын стандарт /УСНББОУС/, түүнд нийцүүлэн гаргасан улсын төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, заавар, журмын дагуу үнэн зөв, шударга илэрхийлэгдсэн эсэхэд дүгнэлт өгөх нь энэхүү аудитын зорилт байв.

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлангаа УСНББОУС, түүнд нийцүүлсэн Сангийн сайдын холбогдох журмууд, төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, программ хангамжийн дагуу үнэн зөв, бодитой бэлтгэх үүрэгтэй.

Тухайн санхүүгийн тайлан Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, нягтлан бодох бүртгэлийн нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчмууд, УСНББОУС-тай нийцүүлж материаллаг алдаагүй, үнэн зөв, шударга илэрхийлэгдсэн эсэхэд дүгнэлт өгөх нь Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг юм.

Хэнтий аймгийн Дэлгэрхаан сумын Хэрлэнбаян-Улаан тосгоны Эрүүл мэндийн төвийн 2017 оны жилийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайланд санхүүгийн тайлангийн аудитыг 2017 оны 12 дугаар сарын 01-ээс 2018 оны 02 дугаар сарын 22-ны хооронд хийхээр төлөвлөн Ай Жэй Эй Эйч Аудит ХХК-ний аудитор хэрэгжүүлэв. /ТАБ-СТА-А-9/

Хэнтий аймгийн Дэлгэрхаан сумын Хэрлэнбаян-Улаан тосгоны Эрүүл мэндийн төв нь 2017 оны жилийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайланг 2018 оны 02 дугаар сарын 7-нд Ай Жэй Эй Эйч Аудит ХХК-д ирүүлсэн байна.

Ай Жэй Эй Эйч Аудит ХХК нь аудитыг 2017 оны 12 дугаар сарын 10-аас 2018 оны 02 дугаар сарын 22-ны хооронд гүйцэтгэж, аудитын тайланг 2017 оны 02 дугаар сарын 25-нд байгууллагын удирдлагад гардуулна.

Байгууллагын хууль, эрх зүйн орчин:

Хэнтий аймгийн Дэлгэрхаан сумын Хэрлэнбаян-Улаан тосгоны Эрүүл мэндийн төвийн төсвийн захирагч нь Монгол улсын “Төсвийн тухай”, “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай”, “Төрийн болон орон нутгийн өмчөөр бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай”, “Эрүүл мэндийн тухай”, “Нийгмийн

даатгалын тухай”, “ХХОАТ-ын тухай”, “Төрийн албаны тухай”, “Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай”, “Хөдөлмөрийн тухай” хуулиудын хүрээнд үйл ажиллагаа явуулж байна.

Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа:

Хэнтий аймгийн Дэлгэрхаан сумын Хэрлэнбаян-Улаан тосгоны Эрүүл мэндийн төвийн эрхэм зорилго нь: “Эмнэлгийн анхан шатны болон нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг үйлчлүүлэгчийн сэтгэл ханамжинд тулгуурлан чанартай, ээлтэй, жигд хүртээмжтэй, эрсдэлгүй үзүүлэхэд оршино” гэсэн байна.

Дээрх зорилтыг хэрэгжүүлэхийн тулд Монгол Улсын Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.1-д “Төсвийн байгууллага нь түүний үйл ажиллагааг үр ашигтай удирдлагаар хангаж, ажлын үр дүнг хариуцах үүрэг бүхий төсвийн шууд захирагчтай байна” гэж заасан байна.

Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.4.18-д заасны дагуу “Төсвийн бусад байгууллагын дарга (захирал, эрхлэгч) тухайн байгууллагын төсвийн” шууд захирагч байна гэж заасны дагуу Хэнтий аймгийн Дэлгэрхаан сумын Хэрлэнбаян-Улаан тосгоны Эрүүл мэндийн төвийн эрхлэгч их эмч нь Төсвийн захирагчийн үүргийг гүйцэтгэж байна.

Хэнтий аймгийн Дэлгэрхаан сумын Хэрлэнбаян-Улаан тосгоны Эрүүл мэндийн төвийн 2017 оны төсвийг Эрүүл мэндийн яамнаас Хэнтий аймгийн Төрийн сангаар дамжуулан олгож байна.

Төсвийн шууд захирагчтай холбоотой хууль эрх зүйн баримт бичгийг судалсан бөгөөд байгууллагатай холбоотой Төсвийн тухай хууль, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулиудыг хэрэгжүүлэн ажиллаж байна.

Хэнтий аймгийн Дэлгэрхаан сумын Хэрлэнбаян-Улаан тосгоны Эрүүл мэндийн төвийн үйлажиллагааны талаар төлөвлөлтийн шатанд ТАБ-СТА-А-1 маягтад тодорхой тусгасан.

Аудитын шалгуур үзүүлэлт, аудитын арга зүй, хэрэгжүүлсэн горим, хяналтын сорил болон нарийвчилсан горим, түүний үр дүн:

Аудит хийхэд Нягтлан бодох бүртгэлийн нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчмууд, УСНББОУС, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийг шалгуур болгон ашиглав.

Аудитаар Хэнтий аймгийн Дэлгэрхаан сумын Хэрлэнбаян-Улаан тосгоны Эрүүл мэндийн төвийн 2017 оны жилийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайланд дүгнэлт өгөх үүднээс төсвийн захирагчийн удирдлагын бэлтгэсэн санхүүгийн тайлан нь материаллаг хэмжээний алдаатай илэрхийлэгдээгүй гэсэн үндэслэлтэй нотолгоо олж авахын тулд төсвийн дансдын уламжлалт эрсдэл болон хяналтын эрсдлийг тогтоон тухайн байгууллагын зүгээс тавьж буй дотоод хяналтыг үнэлж баримтжууллаа. ТАБ-СТА-А-5/

Санхүүгийн тайланг бэлтгэн гаргахад баримталсан бодлого, зарчмуудыг үнэлж, зарим гүйлгээ ихтэй томоохон дансдад түүвэрчилсэн байдлаар 4 дансанд 12 аудитын нарийвчилсан горим, сорилыг гүйцэтгэв. /ТАБ-СТА-В-3/

Тухайн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, системтэй танилцахад Хэнтий аймгийн Дэлгэрхаан сумын Хэрлэнбаян-Улаан тосгоны Эрүүл мэндийн төвийн санхүүгийн үйл ажиллагаанд хэрэглэгдэх нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг шинэчлэн боловсруулж мөрдөж ажиллах шаардлагатай байна.

Хэнтий аймгийн Дэлгэрхаан сумын Хэрлэнбаян-Улаан тосгоны Эрүүл мэндийн төвийн санхүүгийн үйл ажиллагаанд ашиглагдаж байгаа компьютерийн системийн үйл ажиллагаатай асуулга явуулах аргаар танилцан түүний нарийн төвөгтэй байдлын үнэлгээг хийхэд бага буюу мэдээллийн технологийн мэргэжилтэнг оролцуулах шаардлагагүй гэсэн үнэлгээ авсан тул аудитыг шууд гүйцэтгэлээ. /ТАБ-СТА-В-2/

Хэнтий аймгийн Дэлгэрхаан сумын Хэрлэнбаян-Улаан тосгоны Эрүүл мэндийн төвийн санхүүгийн үйл ажиллагааг бүртгэх, хянах, боловсруулах үйл ажиллагааг санхүүгийн программаар боловсруулан санхүүгийн тайлан бэлтгэх аргачлалын дагуу санхүүгийн тайланг гаргасан байна.

Дотоод хяналт:

Бид санхүүгийн тайланд материаллаг алдаа байхгүй гэдгийг нягтлах үүднээс дотоод хяналтыг шаардлагатай гэж үзсэн хэмжээгээр дахин хийсэн. Энэ нь материаллаг алдаа гарахаас хамгаалахын тулд жилийн турш үр нөлөөтэй ажиллах ёстой гол хяналтуудыг тодруулах, судлах зорилготой юм. Хэнтий аймгийн Дэлгэрхаан сумын Хэрлэнбаян-Улаан тосгоны Эрүүл мэндийн төвийн дотоод хяналт эрсдлийг төлөвлөлтийн үед бага гэж тооцсон ба дахин хянахад дотоод хяналт боломжийн хэмжээнд байна.

Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, түүнийг хэрэгжүүлэхээр гаргасан заавар, журмыг хэрэгжүүлж, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн үйл ажиллагааг 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан “Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар, санхүүгийн тайлан бэлтгэх аргачлал”-ын дагуу “СТS” программаар тус тус нягтлан бодох бүртгэлээ хөтлөн санхүүгийн тайланг гаргажээ. Эдгээр журам нь УСНББОУС-тай нийцсэн байна

Төсвийн орлого, зардлын гүйцэтгэл, түүний талаарх тайлбар:

2017 оны батлагдсан төсвийг сар, улирлын хуваарийн дагуу салбарын яамны Төрийн сангийн харилцах дансаар дамжуулан санхүүжүүлснээс гадна төсвийн хүрээний мэдэгдлийг боловсруулах, төсвийн санхүүжилтийн гүйцэтгэлийг хангах, төсвийг зардлын төрөл зүйлээр хуваарилан гүйцэтгэлд хяналт тавин ажилласан байна.

Хэнтий аймгийн Дэлгэрхаан сумын Хэрлэнбаян-Улаан тосгоны Эрүүл мэндийн төвийн төсвийн захирагч нь 2017 онд улсын төсвөөс урсгал зардалд 138027,1 мянган төгрөгийн санхүүжилт авч, 137258,2 мянган төгрөгийг зарцуулж, батлагдсан төсвийг 768,9 мянган төгрөгөөр хэмнэж, буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Шилэн дансны мэдээлэл

Засгийн газрын 2016 оны 01 дүгээр сарын 11-ний өдрийн 29-р тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавигдах мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох” тухай журам батлагдсан байна.

www.shilendans.gov.mn сайтад Хэнтий аймгийн Дэлгэрхаан сумын Хэрлэнбаян-Улаан тосгоны Эрүүл мэндийн төвийн 2017 оны батлагдсан төсөв, төсвийн гүйцэтгэлийг 12 сарын байдлаар оруулсан ба 5 сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий гүйлгээ цалин, санхүүжилтийн гүйлгээнээс өөр гүйлгээ мэдээлэл байхгүй байна.

Олж тогтоосон гол эрсдлүүд, түүний үр дагавар:

Аудитын төлөвлөгөөний дагуу аудитын 20 эрсдлийг тогтоож, батламж мэдэгдлүүдийн хүрээнд данс бүрээр нийт 10 нарийвчилсан горим, сорил гүйцэтгэв.

Үр дагаварыг тодорхойлж чадвал: Хувь хүний орлогын албан татварын хөнгөлөлтийг илүү, дутуу тооцох, хэвтэн эмчлүүлэгчдийн хоолны зардлыг танах, нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиггүй, үндсэн хөрөнгийн элэгдлийг УСНББОУС-ын дагуу тооцохгүй байх зэрэг зөрчлүүд нь санхүүгийн тайлангийн оршин байх, хамааралтай байх, иж бүрэн байх, хэмжилт, үнэн зөв байдал гэсэн батламж мэдэгдлийн шаардлагыг хангахгүй байна.

Гол, онцлог гүйлгээний талаарх (тохиромжтой бол) тайлбар:

Хэнтий аймгийн Дэлгэрхаан сумын Хэрлэнбаян-Улаан тосгоны Эрүүл мэндийн төвийн 2017 оны жилийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайлан материаллаг хэмжээний алдаатай илэрхийлэгдээгүй гэдгийг, түүнийг бэлтгэн гаргахад баримталсан бодлого, зарчмуудыг үнэлж, аудитын явцад санхүүгийн тайланд нөлөөлөхүйц хэмжээний 138027,1 мянган төгрөгийн мөнгөн хөрөнгө, үндсэн хөрөнгө, бусад орлого, цалин, авлага, өглөг, хоол, тээвэр шатахуун, түлш халаалт зэрэг дансанд ажил гүйлгээ, үлдэгдэл, тооцоолуудыг түүвэрчлэн нарийвчилсан горим, сорилын аргаар шалгалаа. /ТАБ-СТА-В-3/

Эдгээр шалгасан нарийвчилсан сорил нь тус байгууллагын нийт орлогын 80%, мөнгөн хөрөнгийн 90%, нийт зардлын 70% , нийт хөрөнгийн 55%-ийг тус тус эзэлж байна.

Аудитаар илрүүлсэн гол зөрчлүүд, тэдгээрийг шийдвэрлэсэн талаар:

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар хөндөгдсөн гол асуудлуудыг дараах заалтад хураангуйлан тэмдэглэв. Аудитын явцад материаллаг байдлыг нийт зардлын 1% буюу 1411,3 мянган төгрөгөөр тогтоов. Аудитын явцад материаллаг хэмжээний алдаа илрээгүй байна.

Материаллаг бус дараах зөрчил илэрсэн байна Үүнд:

1. 2017 оны 1-р сарын цалингийн ХХОАТын суутган тооцоололд нэр бүхий 7 хүний татварын хөнгөлөлтийг эдлүүлээгүй 49.0 мянган төгрөгийн, 11 сарын цалингийн ХХОАТын тооцооллоор 1 хүнд 2 удаа хөнгөлөлт эдлүүлсэн 7.0 мянган төгрөгийн тооцоо үүссэн байна..

Шийдвэрлэсэн: Цаашид холбогдох хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллах зөвлөмж өгөв

2. Төсөв хүрэлцдэггүй шалтгаанаар хэвтэн эмчлүүлэгсэдийн хоолны зардлыг нормоос 50 хувиар бууруулан олгодог.

Шийдвэрлэсэн: Цаашид холбогдох хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллах зөвлөмж өгөв.

3. Тус эрүүл мэндийн төв нь Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиггүй, УСНББОУС-н дагуу элэгдлээ тооцоогүй байна.

Шийдвэрлэсэн: Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг шинэчлэн боловсруулж УСНББОУС 17-ийн баримтлан элэгдлийн тооцоог хийж байх зөвлөмж өгөв.

Залруулагдаагүй алдаануудын талаарх тайлбар:

Аудитын явцад холбогдох ажил гүйлгээ алдааг залруулав. Материаллаг бус 56,0 мянган төгрөгийн алдааг залруулах боломжгүй тул дахин давтахгүй байх зөвлөмж өгөв.

Анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал:

Анхаарал татахуйц чухал асуудал үгүй байна.

Дараагийн аудитаар авч үзэх асуудлууд:

Хэнтий аймгийн Дэлгэрхаан сумын Хэрлэнбаян-Улаан тосгоны Эрүүл мэндийн төвийн 2017 оны санхүүгийн тайлангийн аудитын явцад гүйцээж мөшгин шалгаж амжаагүй эрсдэлтэй асуудал гараагүй болно.

Санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар илэрсэн зөрчлийн нэгтгэл:

Хэнтий аймгийн Дэлгэрхаан сумын Хэрлэнбаян-Улаан тосгоны Эрүүл мэндийн төвийн төсвийн 2017 оны санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар нийт

56,0 төгрөгийн алдаа, зөрчил илэрсэн бөгөөд эдгээр зөрчлүүдэд зөвлөмж өгөв.

Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт:

Төсвийн захирагчийн төсвийн 2016 оны санхүүгийн тайланд аудит хийгдээгүй итгэл үзүүлсэн байна.

Зөрчилгүй санал дүгнэлт

Хэнтий аймгийн Дэлгэрхаан сумын Хэрлэнбаян-Улаан тосгоны Эрүүл мэндийн төвийн 2017 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө, өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээ, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан болон илчлэл тодруулгад тайлагнасан үлдэгдэл, ажил гүйлгээнүүд холбогдох хууль, УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн Сангийн сайдын баталсан заавар, журмуудын дагуу материаллаг алдаагүй, үнэн зөв, шударга илэрхийлэгдсэн байна.

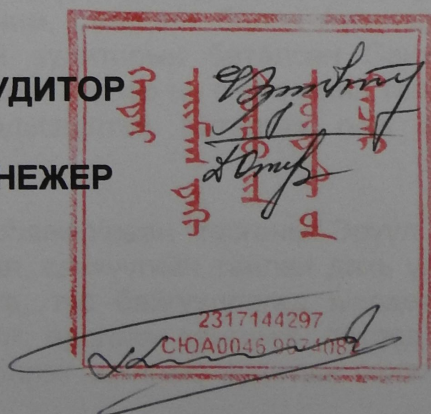
Аудитлагдсан санхүүгийн тайлан 9 хуудас, хавсралтууд 8 хуудас, байгууллагын санал 2 хуудсыг тус тус хавсаргав.

АУДИТЫН ТАЙЛАНГ

ХЯНАСАН:
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР

БЭЛТГЭСЭН:
АУДИТОР

Ч.ЭРДЭНЭБААТАР

Д.ОЮУНТУЯА

Г.БЭЛЭГТ

2018.02.22

ХЭНТИЙ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

23119 Хэнтий аймаг, Хэрлэн сум, Сариг баг
Утас: 70-56-21-47, Факс: 70-56-21-12
E-mail: khentii@audit.gov.mn

2018.2.28 № 06/26
танай _____ -ны № _____ -т

Аудитын гэрчилгээ

Төрийн аудитын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2.1, 18 дугаар зүйлийн 18.2, Төсвийн тухай хуулийн 8.9.1-д заасны дагуу Хэрлэнбаян-Улаан тосгоны Эрүүл мэндийн төвийн 2017 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд санхүүгийн тайлангийн аудит хийв.

Зөрчилгүй санал дүгнэлт

Хэрлэнбаян-Улаан тосгоны Эрүүл мэндийн төвийн 2017 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээ болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг материаллаг зүйлсийн хувьд Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, УСНББОУС-д нийцүүлж, Сангийн сайдын баталсан бодлого, журам, зааврын дагуу үнэн, бодитой, шударга илэрхийлсэн тул зөрчилгүй санал дүгнэлт гаргаж байна.

Санал дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагуудын нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчим, стандарт болон Аудитын олон улсын стандартад нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Санхүүгийн тайлангийн аудитын журам, зааврын дагуу гүйцэтгэсэн. Эдгээр нь санхүүгийн тайлан материаллаг буруу илэрхийллээс ангид эсэх талаар үндэслэлтэй баталгаа олж авах зорилгоор аудитыг төлөвлөж, гүйцэтгэхийг шаарддаг.

Аудитаар Хэрлэнбаян-Улаан тосгоны Эрүүл мэндийн төвийн 2017 оны жилийн эцсийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайлан дахь үлдэгдэл, ажил гүйлгээний дүн хэмжээ болон илчлэл тодруулга, тус байгууллагад мөрдөж байгаа нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, бүртгэл хөтлөлт, програм хангамж, дотоод хяналтын систем болон удирдлагын хийсэн томоохон тооцооллыг шалгаж, аудитын санал дүгнэлтийг дэмжих нотлох зүйлсийг хангалттай цуглуулсан.

Бидний хийсэн аудит тус санхүүгийн тайлан, тодруулгад санал дүгнэлт өгөх хангалттай, зохистой үндэслэлийг бүрдүүлсэн бөгөөд аудитын дүнд үндэслэсэн санал, зөвлөмжийг аудитын тайланд тусгасан болно.

Үүрэг, хариуцлага

Хэрлэнбаян-Улаан тосгоны Эрүүл мэндийн төв нь Төсвийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.1-д заасны дагуу тайлант хугацааны санхүүгийн тайлан, тодруулгыг Нягтлан

бодох бүртгэлийн болон Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, түүнтэй нийцүүлэн Сангийн сайдын баталсан журам, зааврын дагуу бэлтгэж, тайлагнах үүрэгтэй.

Аудитын дээд байгууллагуудын нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчим, стандарт болон Аудитын олон улсын стандартын дагуу аудит хийж, жилийн эцсийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайланд санал дүгнэлт өгөх нь төрийн аудитын байгууллагын үүрэг юм.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ч.ЭРДЭНЭБААТАР

**ДЭЛГЭРХААН СУМЫН
ХЭРЛЭНБАЯН-УЛААН ТОСГОНЫ
ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВИЙН
2017 ОНЫ САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН**

Менежментийн захидал

Тэргүүлэх ач холбогдол № 3 зүйлс:

Асуудал 1

Хувь хүний орлогын албан татварын
тооцооллын талаар..... 1

Асуудал 2

Хоолны зардлын талаар.....2

Асуудал 3

Үндсэн хөрөнгийн элэгдлийн тооцооны
талаар 3

2018 оны 2 дугаар сар

ҮАГ
ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР

Менежментийн захидал

Хэнтий аймаг дахь Төрийн аудитын газар аудитын явцад илрүүлсэн зүйлсийг нэгтгэсэн менежментийн захидлыг Дэлгэрхаан сумын Хэрлэнбаян-Улаан тосгоны Эрүүл мэндийн төвийн удирдлагад зориулж бэлтгэсэн бөгөөд түүнд хяналтын сул тал, горимыг өөрчлөх замаар хяналтыг сайжруулах зөвлөмжийг өглөө.

Энэхүү менежментийн захидлын агуулга АОУС-ын дагуу хийгддэг ТАБ-ын аудитын горимоос урган гарсан болно. Бидний хэрэгжүүлсэн горим, сорил нь санхүүгийн тайлангийн санал дүгнэлт гаргахад зориулагдсан.

Тиймээс аудитын зөвлөмж нь дахин хяналт хийх үеийн нөхцөл байдлын талаархи бидний үнэлэлт, дүгнэлтийг тусгаж байгаа болно.

Төрийн аудитын байгууллага энэхүү зөвлөмжийг та бүхний бүртгэл, тайлагнал, хяналтын үйл ажиллагааг сайжруулах зорилготой бөгөөд харин зөвлөмжийг хүлээн авч, хэрэгжүүлэх нь танай үүрэг хариуцлага юм.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан Дэлгэрхаан сумын Хэрлэнбаян-Улаан тосгоны Эрүүл мэндийн төвийн санхүүгийн холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

Асуудал 1: ХХОАТын хөнгөлөлтийн талаар

Тэргүүлэх ач холбогдол № 1

АГ-ын ажиглалт

2017 оны 1-р сарын цалингийн ХХОАТын суутган тооцоололд нэр бүхий 7 хүний татварын хөнгөлөлтийг эдлүүлээгүй 49.0 мянган төгрөг, 11 сарын цалингийн ХХОАТын тооцоолоор 1 хүнд 2 удаа хөнгөлөлт эдлүүлсэн 7.0 мянган төгрөгийн тооцоо үүссэн байна

ҮАГ-ын зөвлөмж

Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийн 24.1-ийг мөрдөж ажиллах

Эрсдлүүд

Холбогдох хууль тогтоомж, заавар журмыг зөрчсөн байх

Төсвийн захирагчийн хариу

Цаашдын ажилдаа холбогдох хууль, журмыг хэрэгжүүлж ажиллана.

Асуудал 2: Хоолны зардлын талаар

Тэргүүлэх ач холбогдол № 2

АГ-ын ажиглалт

Төсөв хүрэлцдэггүй шалтгаанаар хэвтэн эмчлүүлэгсдийн хоолны зардлыг нормоос 50 хувиар бууруулан олгодог.

АГ-ын зөвлөмж

1. Эрүүл мэндийн сайдын 2008 оны 257 тоот тушаалын 4 ба 5-р хавсралтыг мөрдөж ажиллах

2. Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.5-д “Батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулна” гэсэн заалтуудыг мөрдөж ажиллах,

Эрсдлүүд

Холбогдох хууль журмыг зөрчих, өвчтөний эрх ашиг хохирох

Төсвийн захирагчийн хариу

Холбогдох хууль, тушаалыг хэрэгжүүлж ажиллана.

**Асуудал 3: Үндсэн хөрөнгийн
элэгдлийн тооцооны талаар**

Тэргүүлэх ач холбогдол №3

АГ-ын ажиглалт

Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгээ шинэчлээгүй. НББ-ийн бодлогын баримт бичигтээ УСНББОУС 17 стандартыг тусгаагүй.

АГ-ын зөвлөмж

НББ-ийн бодлогын баримт бичигтээ өөрчлөлт оруулан шинэчилж УСНББОУС 17-ийн дагуу элэгдэл тооцох

Эрсдэлүүд

УСНББОУ-ын стандартыг зөрчих

Төсвийн захирагчийн хариу

НББ-ийн бодлогын баримт бичгээ шинэчилж үндсэн хөрөнгийн элэгдлийг стандартын дагуу тооцож ажиллана.

МЕНЕЖМЕНТИЙН ЗАХИДЛЫГ

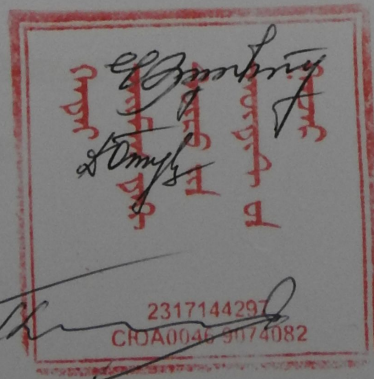
ХЯНАСАН:

ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР

БЭЛТГЭСЭН:

АУДИТОР

Ч.ЭРДЭНЭБААТАР

Д.ОЮУНТУЯА

Г.БЭЛЭГТ